

КОЛИ ТАНУТЬ СНІГИ

Володимир ЯРОШЕНКО

Приходу весни всі ми чекаємо з нетерпінням, особливо після такої довгої й суворої зими, як цьогоріч, коли й снігу, й льоду було аж занадто багато. І ось тепер все це має розтавати, тобто перетворюватися на воду. А вона, коли її надміру, має здатність заливати все навкруги, заповнюючи спочатку низини, а потім підіймаючись вище. На річках настає повінь. Якою вона буде 2010 року в Зоні відчуження ЧАЕС, що принесуть весняні води українцям, які живуть неподалік від Дніпра й користуються його водою? На ці та інші запитання нашого кореспондента відповів директор ДСВКВП "Чорнобильводексплуатація" Олексій Клименок

За словами Олексія Івановича, весняне водопілля є однією з фаз гідрологічного режиму, притаманною всім річкам України. Водопілля різної сили й висоти спостерігається кожного року і формується в результаті складної взаємодії гідрометеорологічних чинників (снігові запаси та водність річок напередодні повені, опади й температура повітря в період сніготанення) та факторів підстиляючої поверхні, таких як: глибина промерзання та вологість.

За даними Гідрометеоцентру, ситуація в Зоні наступна:

- в басейні річки Прип'ять сніговий покрив суцільний висотою 30 – 35 см, снігозапас вищий за норму на 150 – 200 %;

- поточна водність річки Прип'ять вища за норму (на 10 лютого – в районі вод посту Чорнобиль витрата води становить 420 м³/с (дані "Екоцентру");

- товщина криги на річці Прип'ять – 35-40 см (дані "Екоцентру");

- глибина промерзання ґрунту складає 10 – 30 см;

- зволоження метрового шару ґрунту з осені було близьким до середнього, проте танення снігу наприкінці грудня 2009 року значно поповнило ґрунтові вологі запаси, що сприятиме формуванню підвищеного поверхневого й річкового стоку.

Виходячи з такої гідрометеоситуації, в разі збереження режиму погоди та продовженні снігонакопичення, можна очікувати, що водопілля 2010 року може бути близьким та вищим за норму, супроводжуватиметься масовими затопленнями річкових заплав. Не виключається можливість затоплень територій прирічкових населених пунктів та об'єктів, формування заторів і зажорів льоду.

З метою безаварійного пропуску повені розроблений і затверджений "План заходів по підготовці водоохоронних споруд і підприємств Зони відчуження і ЗБ(О)В до пропуску повеней 2009-2010 років", згідно з яким виконані такі роботи:

Приведені в стан підвищеної готовності на лівому березі річки Прип'ять польдерна насосна станція, на правому – насосна на правобережній наливній дамбі.

З Міжвідомчою комісією Держводгоспу України узгоджено зниження рівня Київського водосховища до позначки 102,0 мБс.

Створено резерв паливно-мастильних матеріалів для ліквідації можливих наслідків повені.

Організовані вахтові бригади на період проходження повені.

Створені резервні механізовані загони для надання допомоги, в разі необхідності, на період проходження повені.

Забезпечений телефонний та мобільний зв'язок.

Згідно з регламентом, постійно виконуються гідрометричні спостереження за рівнями води, льодоутворенням,

формуванням заторів, проводиться радіологічний моніторинг (Екоцентр) на річці Прип'ять, малих річках і водоохоронних спорудах ЗВ і ЗБ(О)В.

Забезпечене безперерйне електропостачання на насосні станції.

Укладений договір зі спеціальним регіональним центром швидкого реагування оперативного-рятувальної служби ЦЗ МНС України на проведення підричних робіт з метою захисту мостів та гідротехнічних споруд від можливих заторних явищ.

Проведена практична перевірка регіональної системи зв'язку та оповіщення.

Створений аварійний запас матеріалів на водоохоронних спорудах ЗВ, передбачений правилами технічної експлуатації (камінь, щетінка/відсів).

Водоохоронні споруди, внаслідок проведених робіт з технічного обслуговування в 2009 році, знаходяться в задовільному технічному стані й готові до пропуску повені.

На виконання протокольного доручення оперативної наради керівників підприємств ЗВ від 01.09.2009 року, ДСВКВП "ЧВЕ" проведено разом зі спеціалістами ДП "УКБ", "Екоцентр", ЗАТ "Інститут Укррічтранспроект", завідувача сектора з питань екології державного департаменту обстеження лівого берега річки Прип'ять в районі розмиву лівобережної наливної та складено акт обстеження. На даний час питанням проекту та фінансового забезпечення займається ДП "УКБ".

Розроблений, затверджений та доведений до виконавців "Оперативний план органів управління та сил ЦЗ ЗВ і ЗБ(О)В при загрози та виникненні наводка й інтенсивного льодоходу". Для підготовки спецтехніки і механізмів необхідно придбати запасні частини на суму 150 тис. грн. до початку повені.

Підсумовуючи бесіду, Олексій Іванович зауважив, що існує низка проблем-

них питань водоохоронної діяльності, вирішення яких дозволить у період проходження високих повеней значно зменшити злив радіонуклідів із забруднених територій Зони відчуження і тим самим поліпшити якість води у річках Прип'ять і Дніпро.

Зокрема, одним із головних питань є необхідність кріплення наливної дамби лівобережного польдера, котра захищає 20 км² найбільш забрудненої території, де зосереджено більше половини викидів стронцію-90 та плутонію.

Необхідно провести роботи по коригуванню й розробці проекту "Збільшення пропускної здатності річки Прип'ять та запобігання розмиву лівого берега на ПК10...25. Орієнтовна вартість проекту – 400-500 тисяч грн., та приступити в 2011 році до виконання робіт.

ЗАТ "Інститут Укррічтранспроект" виготовив ПКД на проектні-пошукові роботи в сумі майже 350 тис. грн. (з ПДВ) та 04.12.2009 р. направив на розгляд в ДП "УКБ". Необхідно в 2010 році виділити кошти на ці роботи.

Близько двох мільйонів гривень необхідно виділити на виконання робіт за проектом "Попередження підтоплення сильно забрудненої території Прип'ятської системи України поверхневими водами Погонянського і Уласівського каналів Республіки Білорусь". На даний час у повінь стік з цих каналів, потрапляючи на дуже забруднену лівобережну заплаву річки Прип'ять на території України (м/с "Прип'ятська), призводить до підтоплення й затоплення земель і, як наслідок, до змиву радіонуклідів у річку Прип'ять через споруду № 7 на каналі МК-5.

Потрібно розробити ПКД на відведення поверхневих вод із заболоченої території урочища "Родвино" (капітальний ремонт меліоративної системи "Копачі"), що дасть змогу знизити рівень підземних вод у районі, прилеглому до пушків тимчасової локалізації радіоактивних відходів.

Крім того, на виконання приписів Мінприроди потрібно профінансувати початок робіт щодо винесення з прибережних захисних смуг 60-кілометрової ділянки річки Прип'ять забруднених об'єктів, орієнтовна вартість робіт 3,7 млн. грн., та закінчити роботи в 2012 році.

ВІД АВТОРА: Як бачите, шановні читачі, гідрометеорологічна ситуація в Зоні фахово контролюється, а для забезпечення ефективного впливу на неї, як завжди, потрібні гроші. Залишається сподіватися, що в Державному бюджеті вони знайдуться.

